

Årtal på byggnader vid Kimo Bruk.

Från min barndomstid kommer jag ihåg att det var både intressant och fantasieggande att ströva omkring på brukets områden och studera alla årtal och initialer som fanns inmejslade på stenkonstruktionerna på de flesta av brukets gamla byggnadsverk. För några år sedan slog mig en tanke, dessa årtal och initialer kunde vara av intresse även för andra, så en dag år 2008 beslöt jag att leta fram och fotografera alla gamla årtal som jag kände till på Kimo Bruk och publicera dem i Orvasboken. Fotograferingen visade sig bli mer jobbig än vad jag från början hade föreställt mig. Mossa och sly hade vuxit över de flesta av dem, så de t.o.m. kunde vara svåra att finna fastän deras exakta läge var bekant. Med stålborste, mejsel och sopborste blottades alla årtalen som sedan markerades med krita, för att synas bättre på bild. Troligen har jag lyckats fotografera alla årtal från det äldsta 1760 till det yngsta 2000 som nu visas i bilder och kortfattad information.

1. Hålldammen vid utloppet från Röukas träsk, Lillforsen:

1.1: Årtalet **1760** är det år då dammen byggdes. De smidda järnbokstäverna är de dåtida bruksägarnas initialer. **JJ** = John Jennings, **RF** = Reinold Finlay.

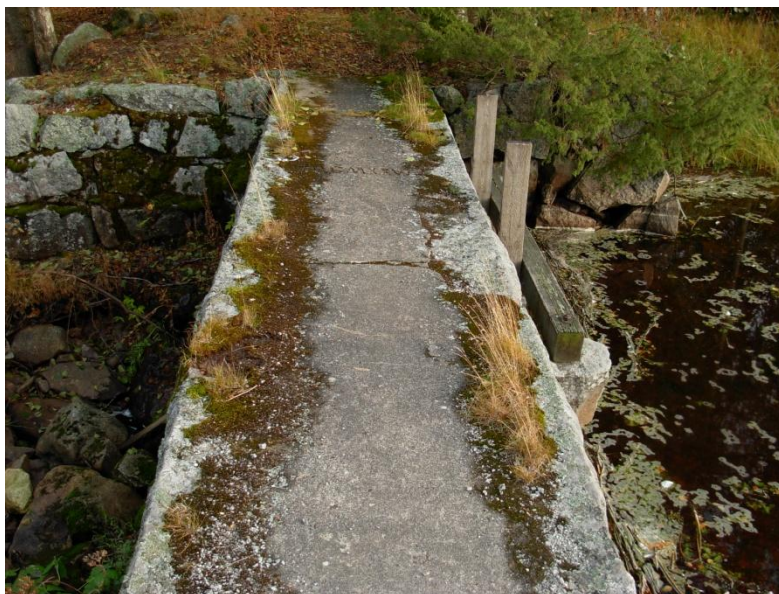
1.2: Hålldammen vid Lillforsen.

1.3: FP O 1864 = Högsta lagliga uppdämning inmejslat år 1864.

1.4: MCMXXVI = 1926 året när dammens båda flodvattenutskov ombyggdes.

1.5: Utskovsluckorna på östra sidan.

2. Kyroboas kvarn vid Söderfors:

2.1: Kyroboas kvarn. Stängdes år 1978. I nutid kvarnmuseum.

2.2: Byggdes år 1784 som hammarsmedja. Ombyggdes år 1900 till kvarn.

2.3; Årtalet syns nere till vänster.

3. Sågen vid Muttaforsen:

3.1: Nyhammaren. Ombyggd till såg på 1890-talet.

Nedlades 1962. I nutid sågverksmuseum.

3.2: BMB= Bengt Magnus Björkman dåtida bruksägarens initialer.

1788= årtalet när Nyhammaren byggdes.

4. Stångjärnshammarruinen vid Hammarfallet:

4.1: Hammarruinen fotograferad i oktober 2009.

4.2: 1791= året när hammarsmedjan byggdes

BMB= Bengt Magnus Björkman dåtida bruksägarens initialer

5. Bruksdammen vid Hammarfallet:

5.1: Dammen i vinterskrud.

5.2: Dammkroppen byggd i kilad sten.

5.3: JS= Johannes Smeds initialer, brukets direktör vid denna tid.

1910= Årtalet när dammen byggdes.

6. Knipphammardammen invid brukets verkstad:

6.1: Dammen byggdes för verkstadens kraftbehov. Kraftverksdamm från år 1922.

6.2: 1912 Årtalet då dammen byggdes.

6.3: Stödkonstruktionen i betong byggdes i mitten på 1950-talet.

7. Hammarfallets vattenkraftverk:

7.1: I bruk från år 1922 till 1984. Efter ombyggnad på nytt i drift från år 2008.

7.2: JS= Direktör Johannes Smeds initialer.

1920= Året när kraftverksbygget påbörjades.

8. Klockstapeln:

8.1: Byggdes år 1763.

8.2.8.3: Klockan till klockstapeln gjordes vid brukets masugn. **RF** och **JJ** är de dåtida bruksägarnas initialer, John Jennings och Reinold Finlay. **OM**= Oravais Masugn. **1763**= året när klockan tillverkades.

8.4.8.5: 1764 gjordes en ny klocka av G Meijer i Stockholm. Denna klocka finns ännu i dag uppe i klockstapelIn.

8.6: Tornspiran med vindflöjel och tupp nymålade.

8.7: Tuppen uppe i klockstapelns spira.

8.8: Vindflöjeln har årtalet 1863, klockstapeln byggdes hundra år tidigare.

9. Handens hus:

9.1: Stugan flyttad till bruket från Kullbacken i Kimo.

9.2: Årtalet ingjutet i trappan.

9.3: Flyttades till bruket år 2000.

Alla bilder är tagna åren 2008 och 2009 av Bertil Holmlund.

På bruksgården, källaren, tvätt/bagarstugan, magasinet, klensmedjan och brukets verkstad finner man inte några årtalsmarkeringar. Alla dessa byggnader är intressanta ur historisk synvinkel och hela bruksområdets status skulle säkert vara högre om även dessa byggnader hade beständiga årtalsmarkeringar.

Oravais den 28 januari 2010.

Bertil Holmlund